

TIETOA PÄÄTÖKSENTEON TUEKSI

- Tutkittua tietoa luonnon hyvinvointivaikutuksista
- Kooste luontotoiminnan dokumentoinnista
- Luontotoiminnan hyötyjä ja kustannuksia
- Rahoitusmahdollisuuksia uuden kokeilemiseen ja nuorisotyön kehittämiseen

LUONTOTOIMINTA SUUNNITTELUSSA JA PÄÄTÖKSENTEOSSA

Seuraaville sivuille on koottu tietoa päätöksenteon tueksi luontomenetelmien hyvinvointihyödyistä ja kustannuksista sekä seurannasta ja rahoitusmahdollisuuksista.

Koosteet on tarkoitettu eri kohderyhmien käyttöön, ja niistä voi poimia soveltuvia osioita tarpeen mukaan:

- Nuorisotyöntekijöille ja esihenkilöille kannustimena luontomenetelmien käyttöönottoon ja lisäämiseen
- Nuorisopalveluiden johdolle ja kuntien päätöksentekijöille perusteluna luontotoiminnan sisällyttämiseen nuorisotyön toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin
- Hyvinvointialueiden ja kolmannen sektorin toimijoille tietopakettina luontomenetelmien hyödyntämisestä

SUOSITUKSET NUORISOTYÖN JOHTAMISEEN: LUONTO OSAKSI NUORTEN PALVELUITA

Luonto osana nuorten hyte-palveluita -hankkeen (2023–2025) kokemukset osoittavat, että luontolähtöinen toiminta tukee nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja jaksamista sekä vaikuttaa myönteisesti työntekijöiden työhyvinvointiin. Nuorisopalveluita koskevat päätökset ja linjaukset ovat ratkaisevia, jotta luontotoiminta voi vakiintua osaksi nuorisotyötä.

1. Strateginen tuki ja sitoutuminen

Luontotoiminta sisällytetään yhdeksi nuorisotyön hyvinvointia vahvistavaksi painopisteeksi ja organisaation toimintamalliksi. Tuetaan luontomenetelmien käyttöä ja kannustetaan nuorisotyöntekijöitä dokumentoimaan luontotoiminta seurantajärjestelmiin.

2. Resurssien varmistaminen

Varmistetaan työntekijöille riittävät työaika, välineet ja taloudelliset resurssit luontotoiminnan toteuttamiseen.

3. Osaamisen kehittäminen

Innostetaan henkilöstöä kehittämään omaa luontotoiminnan osaamistaan mahdollistamalla koulutusta ja antamalla tukea luontomenetelmien käytössä.

4. Toiminnan juurruttaminen ja integrointi arkeen

Tuodaan luontotoiminta konkreettiseksi osaksi arjen nuorisotyön sisältöjä ja osallistetaan nuoria mukaan luontotoiminnan suunnitteluun sekä toteutukseen. Hyödynnetään luontomenetelmiä säännöllisesti ja tavoitteellisesti.

5. Hyvät käytänteet ja hyvinvointivaikutukset

Hyödynnetään LuontoHyte-hankkeessa luotuja malleja ja työkaluja. Tuodaan esiin luontotoiminnan vaikutuksia nuorten ja nuorisotyöntekijöiden hyvinvointiin. Levitetään hyviä käytänteitä oman organisaation sisällä ja yhteistyöverkostoissa.

6. Yhteistyö ja ulkopuolinen tuki

Hyödynnetään yhteistyömahdollisuudet muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Hankitaan tarvittaessa ulkopuolista lisärahoitusta.

7. Saavutettavuus

Huolehditaan, että luontotoiminta on kaikkien nuorten saavutettavissa.

8. Kestävyys

Sitoutetaan henkilöstöä ja kannustetaan nuoria kokonaisvaltaisesti kestävään toimintaan. Yhdistetään luontotoiminta kunnan kestävyys- ja vastuullisuuden strategioihin.

TUTKITTUA TIETOA LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSISTA

Koosteita tutkimuksista, jotka osoittavat luonnon myönteiset vaikutukset hyvinvointiin.
Tietoa voi hyödyntää toiminnan perusteluissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Luonto-
altistus

Terapia-
ympäristöt

Virtuaalisuus
ja teknologia

Eläin-
avusteisuus

TUTKITTUA TIETOA LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSISTA

LUONTOYHTEYS & -ALTISTUS

“Metsäkylpy - yksinkertainen, edullinen menetelmä nuorten mielenterveyden edistämisessä”

Monimenetelmätutkimus, jossa ryhmä 16–18-vuotiaita osallistui kolmeen metsäkylpyyn kolmen viikon aikana. Osallistujien henkinen hyvinvointi parani merkittävästi (stressin väheneminen, rentoutumisen, rauhan ja onnellisuuden lisääntyminen). (Keller et al. 2024.)

“Luontokontaktit koulutusohjelmissa edistävät nuorten aikuisten hyvinvointia ja luontoyhteyttä”

Monimenetelmätutkimuksessa melontaa ja patikointia sisältävä luontopedagoginen kurssi vaikutti ammattiopiskelijoiden hyvinvointiin ja luontoyhteyteen. Seikkailullinen luontotoiminta vaikutti tyytyväisyyteen ja palautumiseen sekä vahvisti sosiaalisia suhteita ja ryhmän yhteenkuuluvuutta. Uteliaisuus ja motivaatio luontoa kohtaan lisääntyivät. (Puhakka 2022.)

“Ulkoilu- ja eräohjelma voi edistää ja tukea nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveyttä”

14-vuotiaille ja yliopisto-opiskelijoille suunnatussa pilottitutkimuksissa tutkittiin ulkoilu- ja seikkailukasvatusohjelmien mielenterveyshyötyjä. Minäpystyvyys, tietoinen läsnäolo ja hyvinvointi paranivat. Tyytyväisyys ja tunne onnellisuudesta lisääntyivät. Aikapaineen ja stressin tunne vähenivät. (Mutz et al. 2016.)

TUTKITTUA TIETOA LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSISTA

VIRTUAALISUUS & ÄLYTEKNOLOGIA

“Luonnontilaiset alueet tarjoavat tehokkaan hengähdystauon digiajassa”

Tutkimuksessa analysoitiin 701 nuoren aikuisen älypuhelimien käyttöä kahden vuoden ajalta ja verrattiin älypuhelimien käyttöä ja luontoympäristöissä oleskelua. Luonnontilaiset alueet tarjosivat paremman hengähdystauon kuin urbaanit viheralueet. (Minor et al. 2023.)

“Virtuaaliset luontokokemukset voivat olla tehokkaita rentoutumiseen ja tunteiden säätelyyn”

Tutkimuksessa verrattiin metsävideon katsomisen ja metsään liittyvän lukemisen vaikutuksia yliopisto-opiskelijoihin. Osallistujat kokivat negatiivisten tunteiden, kuten jännityksen ja vihan, vähenevän lukemiseen verrattuna. Luontovideon katsominen paransi mielialaa, elinvoimaa ja palautumista. Tällä on potentiaalisia vaikutuksia tilasuunnitteluun ja työpaikan mielenterveyteen, erityisesti aidon luonnon puuttuessa. (Janeczko et al. 2024.)

“Virtuaaliluontoon liittyvät interventiot ovat hyödyllisiä useissa nuorten mielenterveyskonteksteissa”

Kokeellisessa tutkimuksessa 18–25-vuotialle esitettiin luontovideoita tai Lontoon ruuhkaista junamatka-videota (6 min). Luonto-olosuhteilla oli myönteisiä vaikutuksia mm. stressiin, rentoutumiseen, tunteisiin, mielialaan, tarkkaavaisuuteen, luontoyhteyteen ja luontohenkisyyteen). Virtuaaliluonnossa oleskelu voi tukea heitäkin, joilla on rajallisesti aikaa ja mahdollisuuksia mennä ulos luontoon tai luontoon liittyviä pelkoja. (Owens et al. 2023.)

TUTKITTUA TIETOA LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSISTA

LUONTO TERAPIAYMPÄRISTÖNÄ

“Nuorille tärkeä luoda helposti saatavilla olevia hyväksyttäviä mielenterveyspalveluja”

Kirjallisuuskatsauksen mukaan tavanomaiset palvelut eivät usein tavoita tiettyjä ryhmiä, kuten 18–25-vuotiaita miehiä ja syrjäytyneitä yhteisöjä. Lupaavaksi vaihtoehdoksi ehdotetaan ulkona toteutettavia terapioiden, esim. puheterapiaa, joiden hyötyinä on raportoitu itsetunnon ja itseluottamuksen paranemista sekä stressin hallinnan, tunteiden, sosiaalisten suhteiden ja resilienssin vahvistumista. (Flies et al. 2024.)

“Puitteet ulkoilmaterapian parhaille käytännöille”

Analyysissä oli 38 tutkimusta, joihin osallistui 322 terapeuttia ja 163 asiakasta. Menetelmät vaihtelivat kävelyretkistä kaupunkipuistoissa erämaaretkiin, ja luonto toimi joko passiivisena ympäristönä tai oli mukana terapeutin toiminnassa. Hyötyjä olivat muun muassa asiakkaan ja terapeutin välisen yhteyden paraneminen, ilmaisunvapaus, mielen ja kehon yhteys, luontoyhteyden sekä terapeutin hyvinvoinnin lisääntyminen. (Cooley et al. 2020.)

“Nuoret arvostavat tukea antavia terapiaympäristöjä”

Tutkimuksessa tutkittiin luontoperustaisen terapian vaikutuksia nuorten psykosomaattisten potilaiden mielen-terveyteen ja luontoyhteyteen, erityisesti COVID-19:n ja ilmastonmuutoksen kaltaisten sosiaalisten ja ekologisten kriisien yhteydessä. Terapia paransi henkistä hyvinvointia, vähensi masennusta ja lisäsi osallistujien luontoyhteyttä. (Joschko et al. 2023.)

TUTKITTUA TIETOA LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSISTA

ELÄIMET HYVINVOINNIN TUKENA

“Hevostoiminta lisäsi merkittävästi syrjäytymisriskissä olevien nuorten toiveikkuutta ja vähensi masennusta”

Tutkimuksessa hevostoimintaan (EAL, non-riding equine-assisted learning) säännöllisesti osallistuneella ryhmällä oli merkittävästi enemmän toivoa ja vähemmän masennusta verrattuna kontrolliryhmään. Tulokset viittaavat siihen, että jopa lyhyt, viiden viikon EAL-interventio voi vaikuttaa positiivisesti riskiryhmässä olevien nuorten mielenterveyteen ja toivon tasoon. (Frederick al. 2015.)

“Koira-avusteisuus sitoutti psykiatrisista ongelmista kärsiviä nuoria päihdekuntoutukseen”

Tutkimuksessa verrattiin kahden psykiatrisista ja päihdeongelmista (SUD) kärsivän nuorten ryhmän hoitoon sitoutumista ja hoitotuloksia. Koira-avusteista (AAT) hoitoa saaneet nuoret osallistuivat enemmän terapiaistuntoihin 16 viikon ajanjakson aikana ja koki suuremman parannuksen kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa verrattuna ryhmään ilman koira-avusteisuutta. (Trujillo et al. 2019.)

“Koirat nuorten psykoterapian tukena”

Koira-avusteista psykoterapiaa (CAP) koskevien tutkimusten (7 kpl) katsauksessa todettiin, että koira-avusteisuudella oli positiivisia vaikutuksia erityisesti sisäistämishäiriöihin ja PTSD:hen, ja tulokset olivat verrattavissa ahdistuksen, vihan ja ulkoistamishäiriöiden tavanomaisiin hoitomuotoihin. Hyötyjä olivat myös parantunut sitoutuminen, sosiaalistuminen, häiritsevän käyttäytymisen väheneminen ja parempi yleinen toimintakyky. (Jones et al 2019.)

TUTKITTUA TIETOA LUONNON HYVINVOINTIVAIKUTUKSISTA

Katso myös yhteistyössä LuontoHyte-hankkeen kanssa toteutettu amk-lopputyö:

Kotavuopio, Johanna (2025). Luontolähtöiset menetelmät osana nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä; luonto osana nuorten HYTE-palveluita -hanke.

Opinnäytetyö, Hoitotyön koulutus, Sairaanhoidaja AMK, Lapin ammattikorkeakoulu 2025.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2025060219229>

Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen aiheena oli luontolähtöisten menetelmien hyödyntäminen osana nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Katsauksessa yhdistyivät käsitteet nuoret, mielenterveys, luontosuhde, luonto ja hyvinvointi. Tarkoituksena oli kartoittaa, millaista tietoa edellä mainituista käsitteistä on olemassa, mistä näkökulmasta aihealuetta on tutkittu ja millaisia menetelmiä on käytetty. Tavoitteena oli tuottaa tietoa luontolähtöisten menetelmien hyödyntämisestä LuontoHYTE-hankkeen toimijoille.

Tarkasteluun valikoituneiden viiden tutkimusartikkelin analyysin perusteella luontosuhteen kehittyminen voi osaltaan tukea nuorten saamaa hyvinvointia luonnosta ja luontosuhteen positiiviset vaikutukset nousivat esille pitkän aikajakson kuluessa. Lisäksi luontolähtöiset menetelmät tukivat luontosuhteen säilymistä ja luontosuhde puolestaan ylläpiti kontaktia luontoon. Nuorten hyvinvoinnin edistämisessä käytettiin sekä luonto- että eläinavusteisia menetelmiä. Lisäksi oli hyödynnetty maatala- ja puutarhaympäristöjä. Tulokset tukevat käsitystä siitä, että luontolähtöisiä menetelmiä kannattaa hyödyntää monipuolisesti nuorisotyössä. Tuloksia voidaan hyödyntää suunniteltaessa luontolähtöisten menetelmien käyttöä osana nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

LUONTOTOIMINNAN SEURANTA

Luontotoiminta näkyväksi osaksi nuorten palveluita dokumentoinnin avulla.

LUONTOTOIMINNAN DOKUMENTOINTI

Kuntien nuorisotyötä seurataan pääsääntöisesti seuraavilla menetelmillä ja mittareilla:

- **SOVARI-mittari:** sosiaalisen vahvistumisen mittari tuottaa tietoa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan laadusta ja vaikutuksista elämäntaitoihin valtakunnallisesti, alueellisesti ja palveluyksiköittäin. Ylläpitäjä Into.
- **PAR-järjestelmä:** asiakas- ja tilastointijärjestelmä työpajoille ja etsivään nuorisotyöhön. PARty on työpajojen- ja PARent etsivän nuorisotyön asiakashallintaan, tilastointiin ja raportointiin nuoristotilastot.fi-sivustoilla. PARty järjestelmässä työpajatoiminnan osalta saadaan tilastoaineistoa luontotoiminnasta. Ylläpitäjä Lupa- ja valvontavirasto (2025 saakka LSSAVI).
- **nuoDo:** kunnallisen nuorisotyön dokumentointijärjestelmä. Siihen on lisätty luontotoiminnan käsitteitä, tilatyyppejä ja menetelmiä yhteistyössä LuontoHyte-hankkeen kanssa. Ylläpitäjä Lupa- ja valvontavirasto (2025 saakka LSSAVI). Jatkossa tietoja myös avoimena datana nuoristotilastot.fi-palvelussa.
- **Kompassi:** seurantamenetelmä kokoaa toimintokohtaiset kävijämäärät, sukupuoli- ja ikäjakaumat ja tietoa nuorten osallisuudesta (toiminnan suunnittelu ja toteutus).

NuoDoon voi kirjata ja seurata luontomenetelmien käyttöä osana nuorisotyötä seuraavasti:

Sisällöt nuorisotyössä

- Luonto, ilmasto ja ympäristö

Menetelmät nuorisotyössä

- Luontotoiminta
- Retki
- Seikkailu- ja elämystoiminta

Tilatyypit

- Leirikeskus
- Maastoliikuntapaikat
- Piha-alueet ja puistot
- Retkeilyalueet
- Talli, puutarha, maatila tai muu eläintila
- Ulkokentät ja liikuntapuistot
- Vesiliikuntapaikat
- Virkistysalueet ja lähiluonto

ESIMERKKEJÄ LUONTOTOIMINNAN KANSAINVÄLISISTÄ SEURANTAINDIKAATTOREISTA JA MITTAREISTA

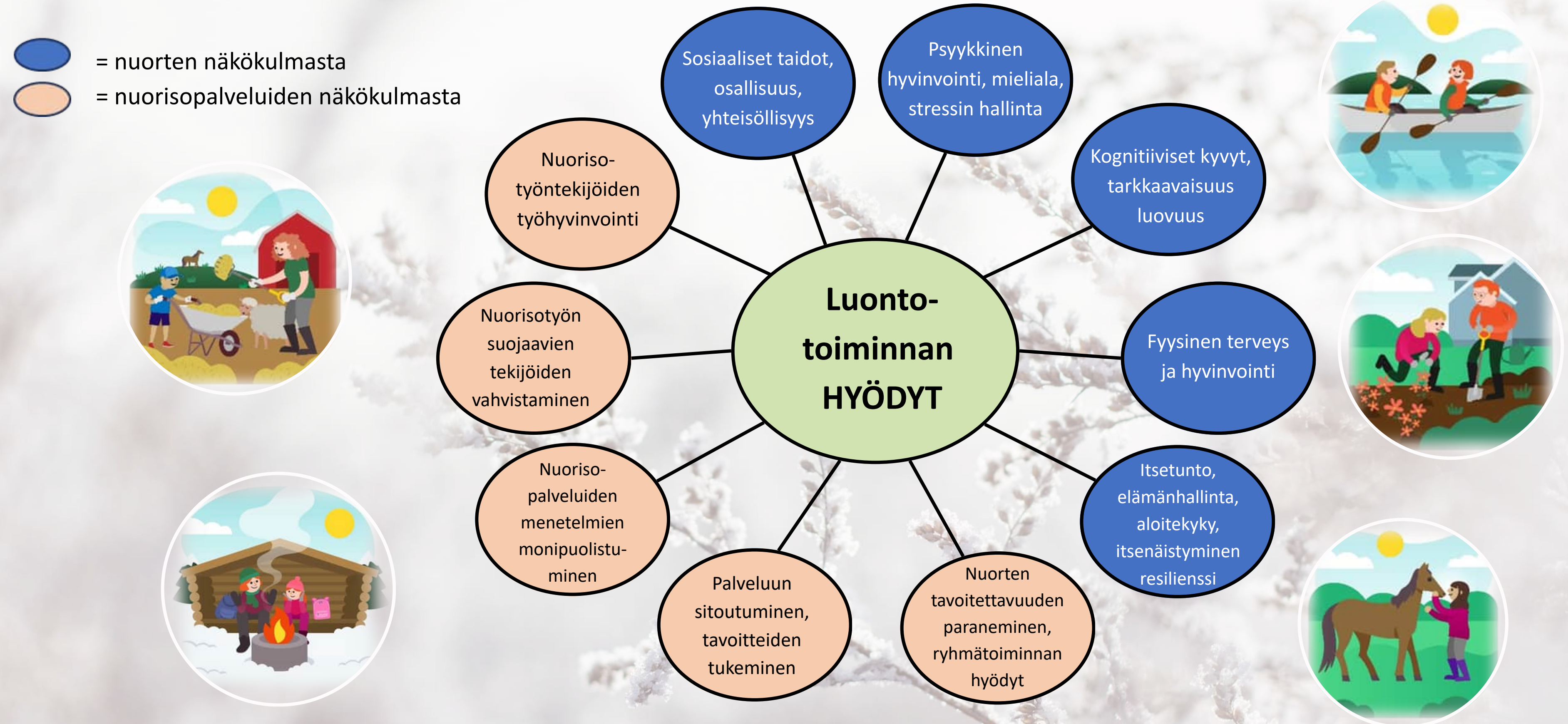
Ohjelma/toimintamalli	Indikaattorit	Mittarit
Friluftsterapi (Norja) https://friluftsterapi.com/en/	Masennus, ahdistuneisuus, yhteenkuuluvuus, motivaatio	Youth Outcome Questionnaire (YOQ) ennen ja jälkeen, seuranta
OutAdvEd (EU) https://www.outdoor-adventure-education.eu/	Avoimuus, tunnollisuus, tunteiden säätely, miellyttävyys, ulospäinsuuntautuneisuus	SEL (Social Emotional Learning) -reflektio, fasilitaattorin arviointi
Outdoor Adventure Education Tool Kit (EU) https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/outdoor-adventure-education-tool-kit.1964/	Ryhmädynamiikka, henkilökohtainen kasvu, ympäristötietoisuus	Reflektiokeskustelut
Inside Out: Exploring the Power of Outdoor Education with youth in NEET (Not in Education, Employment, or Training) (Islanti, Saksa, Irlanti) https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/inside-out-exploring-the-power-of-outdoor-education.4562/	Resilienssi, sosiaalinen osallisuus, voimaantuminen	Ryhmäkeskustelut, haastattelut, kyselyt
Inclusion Toolbox (Suomi ja useita Euroopan maita) https://www.europarc.org/wp-content/uploads/2019/12/ToolBox-Outdoor-Activities-for-Inclusion.pdf	Osallisuus	Fasilitaattorin havainnot, vertaisarviointi

LUONTOTOIMINNAN HYÖTYJÄ JA KUSTANNUKSI

Luontotoiminta on todennettavissa edulliseksi ja vaikuttavaksi työkaluksi nuorten palveluissa. Eri rahoituslähteistä on mahdollista hakea rahoitusta nuorten olosuhteita ja toimintaedellytyksiä parantavaan kehittämistyöhön.

LUONTOTOIMINNAN HYÖDYT

LUONTOTOIMINTA OSANA NUORISOPALVELUITA

Luontotoiminta nuorisopalveluiden tukena

Palveluihin
tutustuminen

Palveluihin
osallistuminen ja
sitoutuminen,
yhteisöön kuuluminen

Palveluista pois
siirtyminen,
aikuistuminen ja
itsenäistyminen

Luontomenetelmät voivat tukea ja vahvistaa nuorisotyön vaikuttavuutta palvelun kaikissa vaiheissa:

- Innostaa tulemaan mukaan palveluihin
- Lisää omavoimaista osallistumista ja yhteenkuuluvuutta
- Lisää sitoutumista palveluun
- Tukee nuorisotyön perussuunnitelman (NUPS) toteutusta

Vahvistunut luontosuhde kasvattaa nuoren resilienssiä kohti omavoimaista aikuisuutta.

- Nuorten syrjäytymisen ehkäisy
- Luontotoiminta aikuisiän resilienssin tukena

ESIMERKKEJÄ NUORTEN KORJAAVIEN JA EHKÄISEVIEN PALVELUIDEN KUSTANNUKSISTA

Korjaavia palveluita

- Erikoissairaanhoito: nuorisopsykiatrian poliklinikan päivystys/kriisikäynti **546 €**
- Erikoissairaanhoito: nuorisopsykiatrian osastolla hoitopäivä **634 €**
- Erikoissairaanhoito: päihdepsykiatrian hoitopäivä **702 €**
- Perusterveydenhuolto: lääkärin vastaanotto **225 €**
- Lastensuojelun kustannukset (lasu-ilmoituksen vastaanotto ja selvitys, 20h x 2 työntekijää)
60 €/h x 20 h x 2 työntekijää = 1 200 € x 2 = 2 400 €
- Kumuloituvat kustannukset: erilaisten sote-palveluiden käyttö, taloudellisten tukien tarve (mm. asumistuki, toimeentulotuki, työttömyystuki) sekä saamatta jääneet verotulot.

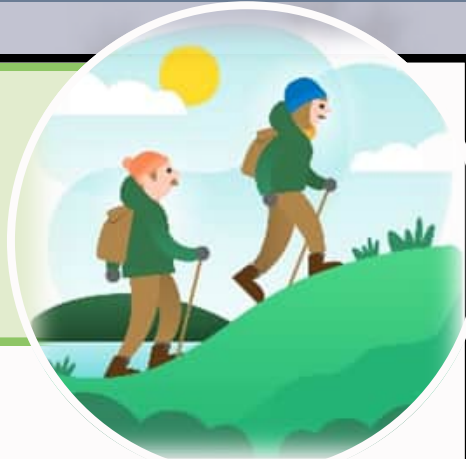
**Kustannukset syrjäytyneestä nuoresta yhteensä:
0,8 - 1,2 miljoonaa euroa**

Lyhyellä aikavälillä ehkäisevien palveluiden kustannus on usein hieman korkeampi.

**Korjaavat kustannukset kumuloituvat pitkällä aikavälillä
→ 0,8-1,2 M €
= ehkäisevän työn yhteiskunta-taloudellinen säästö**

Ehkäiseviä luontoa hyödyntäviä palveluita

- Etsivän nuorisotyön luontomenetelmiä hyödyntävä ryhmätoiminta **330 €/ nuori/ vuosi**
- Luonto-/puutarhatyöpajatoiminta **1 200 €/ nuori/ vuosi**
- Luontomenetelmiä hyödyntävä avoin nuorisotyö **140 €/ nuori/ vuosi**
- Eläinavusteinen psykososiaalinen kuntoutus (8 käyntiä + verkostopalaveri) **800 €**
- Sosiaalipedagoginen hevosavusteinen NUOTTI-valmennus **3 000 €/ nuori/ vuosi**
- Luontoavusteinen TUVA-koulutus **10 000 €/ nuori/ vuosi**

Lähteet: Pohjanmaan hyvinvointialueen hinnasto 2024, AVI 2024, Kela 2025, yksityisten palveluntuottajien hinnastoja 2024-2025, Ehkäisevä työ säästää rahaa 2013.

LUONTOTOIMINNAN HUOMIOINTI KUNTIEN PÄÄTÖKSENTEOSSA: EHKÄISEVÄN TYÖN HYÖDYT

Luonto on kaikille avoin ja maksuton toimintaympäristö.

Nuorisopalveluiden luontotoiminta voi tukea syrjäytymisen ehkäisyä tavoittamalla niitä nuoria, jotka eivät sitoudu perinteisiin harrastuksiin tai heillä ei ole niihin varaa (esim. Vaasan etsivän nuorisotyön ryhmätoiminta).

Suojaavat ja ennaltaehkäisevät vaikutukset konkretisoituvat korjaavien palveluiden tarpeen vähenemisenä.

Niukkojen resurssien allokoinnissa tulee huomioida, että nuorten ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen tuottaa suoria ja välillisiä yhteiskuntataloudellisia säästöjä erityisesti pitkällä aikavälillä.

Useimmilla kunnilla on kestävyiden ja vastuullisuuden strategioita, joita voidaan toteuttaa yhteisöllisten ja yksilöllisten luontomenetelmien avulla (mm. roska-, vieraslaji- ja niittotalkoot, biotooppien ennallistamistyöt).

Toimittaessa luonnossa ja luonnon hyväksi vahvistetaan ympäristövastuullisuutta ja kestävän kehityksen arvoja sekä nuorilla että nuorisotyöntekijöillä.

ESIMERKKEJÄ LUONTOTOIMINNAN KUSTANNUKSISTA

0 - 10 euroa / henkilö	10 - 40 euroa / henkilö	50 - 150 euroa / henkilö
Luonnonmateriaaleista askartelu	Eläintilavierailut	Sosiaalipedagoginen hevostoiminta
Kivien ym. materiaalien maalaus	Opastettu melonta/suppailu	Eläinavusteinen kuntoutus
Lähiluontoretket	Lumikenkäily, hiihto	Fatbike-retket
Pilkki- ja onkiretket (lainavälineillä)	Villiyrttikurssi, sieniretki	Kalastusoppaan ohjaamat kalastusretket
Luontovalokuvaus	Kiipeily- ja seikkailupuistot	Talviretket ja vaellukset
Viheristutukset, taimet	Erätaitokurssit	Leirikoulut ja valmennukset
Grillailu yleisellä kodalla	Luontotaidetyöpajat	Kalliokiipeilykurssit
Taide- tai runotuokio (ilman ohjausta)	GPS-seikkailu tai digiluontopeli	Pidemmät selviytymiskurssit
Kaverikoira- ja eläinvierailut	Ulkopakopeli	Yö luonnossa -elämys
Liikunta- ja läsnäoloharjoitukset	Nuorisokeskusten leiri- ja päivätoiminta	Koskenlasku
Laiduneläinten hoito	Jooga- ja rentoutushetket luonnossa	Pitkät vaellukset ja elämykset

ESIMERKKEJÄ MAKSUTTOMASTA LUONTOTOIMINNASTA

<u>Toiminta</u>	<u>Välineet</u>	<u>Huomioita</u>
Pelit, tietovisat, leikit	Mahdolliset pelivälineet	Soveltuu ryhmätoimintaan
Kuvataide, sanataide ja äänet	Taide- tai kirjoitusvälineet, mobiililaite	Soveltuu myös sisätiloihin
Liikkuminen, läsnäolo, rentoutus	Säänmukainen varustus	Ohjaus yksilö- tai ryhmätoimintana
Roskien keräys, polkujen kunnostus	Roskapihdit, jätessäkit, hanskat	Yhteistyötä kunnan ja järjestöjen kanssa
Luonto- ja ympäristökasvatus	Luonto-oppaat, mobiilisovellukset	Yhteistyötä alan koulutuksen kanssa
Luontokuvaus	Älypuhelin tai kamera	Tukee oppimista ja havainnointia
Onki- ja pilkkiretket	Lainattavat onget ja pilkit	Lainavälineiden saatavuus
Kaverikoira- ja lemmikkivierailut	Mahdollinen kuljetustarve	Turvallisuus ja allergiat
Laiduntavien eläinten hoito	Eläinten hoidon tarvikkeet, kuljetus	Yhteistyö eläinten omistajan kanssa
Geokätköily, suunnistus	Älylaite, sovellus, kompassi ja kartta	Pelillinen ja innostava
Kasvien tunnistus, lintubongaus	Lintu- ja kasvikirja, tunnistussovellus	Digitaalisuuden hyödyntäminen
Yhteisöllinen viljely, kaupunkiviljely	Puutarhatoiminnan varusteet	Yhteistyö esim. kaupunkiviljelijät

Huom! Toiminnot edellyttävät nuorisotyöntekijän läsnäoloa, johon on osoitettava työaika

RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIA UUDEN KOKEILEMISEEN NUORISOTYÖSSÄ

Eri rahoituslähteistä on mahdollista hakea rahoitusta nuorten olosuhteita ja toimintaedellytyksiä parantavaan kehittämistyöhön.

Rahoitus esimerkit ovat EU-rahoituksesta, kansallisesta julkisrahoituksesta ja yksityisestä säätiörahoituksesta.

Esimerkkiluettelo ei tyhjentävä, joten iloisin mielin ideoita poimimaan ja hakuonnea koettamaan!

EU-rahoitus

Kansallinen
julkisrahoitus

Yksityiset
säätiöt ja
rahastot

ESIPUHE HANKERAHOITUSMAHDOLLISUUKSIIN

- **Hankehakemusten** valmistelu vaatii aikaa ja energiaa. Kokemuksen karttuessa se helpottuu.
- Parhaimmillaan **hankerahoitus** mahdollistaa rekrytointeja, kokeiluja ja hankintoja.
- Toteutetun hankkeen **raportointi** vaatii tiettyä huolellisuutta ja työaikaa.
- **Ammattikorkeakoulut ja yliopistot** ovat hanketoiminnan ammattilaisia. Niiden kanssa voi rakentaa **yhteistyömallia**, jossa nuorisotyö pääsee yhteistyö-kumppanina mukaan tutkimus- tai kehittämishankkeisiin.

Nuorisopalvelut:

voitte kertoa
hankeammattilaisille
kehittämishaaveistanne,
tarpeistanne ja
ongelmakohdista.

Ehkäpä sopiva hankehaku
tulee tarjolle lähikuukausien tai
-vuosien aikana, jolloin
pääsette yhdessä
valmistelemaan hakemusta.

- **Yksityisrahoitteisia säätiöitä ja rahastoja on monenlaisia.** Näillä on omat teemansa ja painopisteensä, osalla lasten ja/tai nuorten asiat tai nuoria kiinnostavia teemoja.
- Osa rahoittaa myös julkissektorin toteuttamia kehittämis- tai kokeilutoimia. Muussa tapauksessa vinkkaa yhteistyökumppania hakemaan & toteuttamaan ideaanne.
- **Hakuajat vaihtelevat** eri tahoilla, mutta yleensä kullakin taholla ne ovat säännölliset.
- **Haku- ja raportointivaatimukset vaihtelevat.** Ne ovat yleensä kevyemmät ja helpommat kuin julkisrahoitteisissa hankkeissa.
- Seuraavilla sivuilla voit tutustua muutamiin esimerkkeihin. **Rahastojen ja säätiöiden yhteiseltä verkkosivustolta pääsee alkuun.**

POIMINTOJA VIRANOMAISRAHOITUKSISTA

- Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva koulu ja Move!-kehittämisavustukset
- Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset
- Etsivä nuorisotyö
- Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta
- Hankeavustus kunnille Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen
- Hankeavustukset kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön
- Nuorisoalan alueellisen ja paikallisen toiminnan kehittäminen
- Nuorten työpajatoiminta
- Katso vuosittaiset rahoitukset Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilta (31.12.2025 asti Aluehallintovirasto).

ERASMUS+ NUORISOALALLE

- Tavoitteena on mm. kehittää nuorisoalan yhteistyötä ja nuorisotyön laatua, tukea nuorisopolitiikan uudistamista sekä edistää nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kansainvälistä liikkuvuutta.
- Hakijalle on tarjolla **neuvontaa**.
- **1-3 hakuaikaa** vuodessa.
- **Haettavana on useita eri teemoja**, esim. Nuorisolan liikkuvuushankkeet (KA1), Nuorisolan yhteistyöhankkeet (KA2) ja kapasiteetinvahvistamishankkeet nuorisoalalla.
- **Lisätietoja** Opetushallituksen [verkkosivuilta](#)

ESR+ (EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO)

- **Suomen tavoitteet ESR+rahoitukselle:** kohdennetaan työllisyyttä, osaamista ja osallisuutta tukeviin kehittämishankkeisiin
- **Eryistavoitteita on yhteensä viisi:**
 - Polkuja töihin
 - Uutta osaamista työelämään
 - Yhdenvertaiseen osallisuuteen
 - Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen
 - Eväitä elämään
- **Rahoituksessa on maakunnallisia painopisteitä.** Ne kannattaa huomioida hakemuksen valmistelussa.
- **Yleensä muutama hakuaika vuodessa.** Hakuajat vaihtelevat ELY-keskuksittain.
- **Lisätietoja** rakennerahastojen [yleissivustolta](#).

LIKKUMISEN OHJAUKSEN VALTIONAVUSTUS (TRAFICOM)

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN MÄÄRÄRAHA

- **Kehittämiskohteena on oltava liikenne.**
Kohderyhmäksi voi valita nuoret (esim. nuorten kulkutapavalinnat, liikenneturvallisuus)
- **Haku on yleensä syksyisin.** Hyväksytyn hankkeen toteutusaika alkaa seuraavana vuonna ja päättyy saman vuoden lopussa (= alle vuoden kestäviä hankkeita).
- **Tukea saa noin puolet kokonaisbudjetista.**
 - Esimerkki: Kestävän liikkumisen arvopohjainen kampanjointi, Vaasan kaupunki
 - Esimerkki : Kestävän ja turvallisen liikkumisen ohjauksen työkalupakki Lapin toisen asteen oppilaitoksille, Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU
- **Lisätietoja** Traficomin verkkosivuilta

- Rahoituksella voi toteuttaa **1–3 vuotisen kokeilu-, kehittämis- tai tutkimushankkeen.**
- Haussa on etukäteen **määritellyt hakuteemat ja -painopisteet.** Hakemukset jätetään yleensä kesäkuun puolivälissä.
- **Tällä rahoituksella toteutuva hanke:**
Katuväkivallan ehkäiseminen Vaasassa nuorisotyön keinoin, Vaasan kaupunki
- **Lisätietoja** THL:n verkkosivuilta

NUORISO-LEADER

- Käytössä **maaseutualueilla**, lähes koko Suomessa.
- Rahoitusta **nuorten (13-25-vuotiaat)** itse järjestämiin **omiin tapahtumiin** tai yhteisiin **hankintoihin**.
- Myönnetty rahoitus **yleensä 100–1 000 euroa**, keskimäärin 500 euroa.
- Perustietoa ja **esimerkkejä** löytyy Maaseutuverkoston ylläpitämiltä **Nuoriso-Leader-verkkosivuilta**

BRITA MARIA RENLUNDIN MUISTOSÄÄTIÖ

- Säätiö tukee lasten ja nuorten mielekästä iltapäivätoimintaa ja harrastusmahdollisuuksia. Se haluaa huomioida erityisesti ne lapset ja nuoret, joilla ei muutoin ole mahdollisuuksia osallistua harrastustoimintaan.
- Se myöntää avustuksia lasten ja nuorten parissa työskenteleville järjestöille ja organisaatioille, joiden toiminta ehkäisee mm. lapsiköyhyyttä ja syrjäytymistä.
- Tukea saavat Suomessa asuvat lapset ja nuoret, joilla on esimerkiksi maahanmuuttajatausta tai erityistarpeita sekä myös lapsille ja nuorille suunnattu mielenterveystyö. Tukea voidaan myöntää yhtä lailla muuhun kuin ruotsinkieliseen toimintaan.
- Lasten ja nuorten parissa työskenteleviä ammattilaisia pyritään tukemaan esimerkiksi mahdollistamalla lisäkoulutuksia eri ammattiryhmille.
- Haku vuosittain syksyisin. Lasten ja nuorten leireille myönnettävää tukea voi hakea läpi vuoden.
- Lisätietoja muistosäätiön [verkkosivuilta](#)

SAASTAMOISEN SÄÄTIÖ

- Säätiön tehtävänä on mm. tukea nuorisolle suunnattuja yhteis-kunnallisia hankkeita, lasten ja nuorten kulttuurihankkeita sekä perheyrietyksen historiaan liittyviä kulttuuriprojekteja.
- Tukea voi hakea mm. nuorten osallistamiseen.
- Tukea ei myönnetä minkään toiminnan pysyvään rahoittamiseen eikä teatteri- ja musiikkilähtöisiin hankkeisiin
- Päähakijana voi olla nuorisotoimi
- Säätiö vastaanottaa hakemuksia jatkuvasti ilman erillisiä hakemusaikoja. Hakemuksia käsitellään noin neljä kertaa vuodessa saapumisjärjestyksessä.
- Lisätietoja säätiön [verkkosivuilta](#)

VAASAN AKTIA SÄÄTIÖ

WEISELL-SÄÄTIÖ SR

- Vaasan Aktiasäätiö tukee mm. kulttuuria, lapsi- ja nuorisotyötä, urheilua, kotiseututyötä ja muuta yleis- ja yhteiskunta-hyödyllistä toimintaa toimialueellaan.
- Tukiraha annetaan pääsääntöisesti projektiavustuksina organisaatioille ja yhteisöille. Tukea voidaan myöntää uudis- ja pilottiluontaisille julkisen sektorin hankkeille.
- Hakuaika on helmikuussa.
- Lisätietoa Vaasan Aktiasäätiön [verkkosivuilta](#)

- Tarkoituksena on edistää luonnon ja yhteiskunnan hyvinvointia. Toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi.
- Tukee hankkeita, jotka liittyvät mereen, ympäristöön, tutkimukseen ja koulutukseen sekä voivat edistää myös ihmisten ja luonnon välisen tasapainon säilyttämistä.
- Tukikohteiden valinnassa arvoihin kuuluu pitkäjänteinen ja rationaaliseen päätöksentekoon perustuva kestävä kehitys ja uusi teknologia ja sen hyödyntäminen.
- Avustusta voi hakea seuraaviin tarkoituksiin: tieteellinen tutkimus, koulutus, (merellisen) ympäristön tila, meriturvallisuus sekä merellisen kulttuuri-perinnön tutkimus ja säilyttäminen.
- Lisätietoja säätiön [verkkosivuilta](#)

LÄHTEET: HYÖDYT JA KUSTANNUKSET

Aluehallintovirasto (2024). Aluehallintovirastoilta 14 miljoonaa euroa nuorten työpajatoimintaan. Tiedote 23.4.2024.
<https://avi.fi/tiedote/-/tiedote/70144321>

ACElife tutkii haitallisten lapsuudenkokemusten seurauksia ja vaikuttavia ehkäisyn keinoja <https://acelife.fi/>

Pohjanmaan hyvinvointialueen hinnasto 2024: <https://ovph-d10julk.oncloudos.com/kokous/2024331-5-32547.PDF>

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2022: Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn palvelurakenne, rahavirrat sekä seurannan haasteet
https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/TRVJ_1_2022_Nuorten_syrjaytyminen.pdf

Kela (2025). Nuotti-valmennuksen saajamäärä romahti vuonna 2024 – saajia alle puolet edellisvuoteen verrattuna. Kelan tiedote 16.4.2025.
<https://www.sttinfo.fi/tiedote/71081795/nuotti-valmennuksen-saajamaara-romahti-vuonna-2024-saajia-alle-puolet-edellisvuoteen-verrattuna?lang=fi&publisherId=69820426&utm>

Kohti luonnollista hyvinvointia (2019). Suomalaisten asiantuntijoiden näkemyksiä luontolähtöisten hyvinvointipalvelujen kehittämisestä.
<https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/8172>

Mielenterveyttä ja hyvinvointia luonnosta: LuontoMieli-hankkeen kokemukset ja keskeiset tulokset (2024). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-180-8>

Kotavuopio, Johanna (2025). Luontolähtöiset menetelmät osana nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä; luonto osana nuorten HYTE-palveluita –hanke. Opinnäytetyö Lapin amk. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2025060219229>

Ehkäisevä työ säästää rahaa (2013): Ehkäisevän työn kustannusvaikuttavuus lasten, nuorten ja perheiden palveluissa
<http://phehkaisevatyo.pbworks.com/w/file/97124922/Ehkaisevatyosaastaraahaaesitenettiversio.pdf>

LuontoHyte-hankkeen toteuttamat haastattelut ja kyselyt Vaasan ja Rovaniemen kaupunkien nuorisotyöntekijöille ja nuorisopalveluiden johdolle (2023-2025).

LÄHTEET: TUTKIMUSTIIVISTELMÄT 1

Cooley, S. J., Jones, C. R., Kurtz, A., & Robertson, N. (2020). 'Into the Wild': A meta-synthesis of talking therapy in natural outdoor spaces. *Clinical Psychology Review*, 77, 101841.

Flies, Emily J., Pryor, Anita, Claire Henderson-Wilson, Megan Turner, Jessica Roydhouse & Rebecca Patrick (2024). Bridging the evidence gap: A review and research protocol for outdoor mental health therapies for young Australians. *Journal of Outdoor and Environmental Education* (2024) 27:37–56.

Frederick, Karen E.; Ivey Hatz, Julie; Lanning, Beth (2015). Not Just Horsing Around: The Impact of Equine-Assisted Learning on Levels of Hope and Depression in At-Risk Adolescents. *Community mental health journal* 2015-10, Vol.51 (7), p.809-817

Janeczko, Emilia; Małgorzata Woźnicka; Wojciech Kędziora; Krzysztof Janeczko; Katarzyna Śmietańska; Piotr Podziewski & Jarosław Górski (2024). Effect of Exposure to 2D Video of Forest Environment with Natural Forest Sound on Psychological Well-Being of Healthy Young Adults. *Forests* 2024-09, Vol.15 (9), 1549.

Jones, Melanie G.; Simon M. Rice; Susan M. Cotton (2019). Incorporating animal-assisted therapy in mental health treatments for adolescents: A systematic review of canine assisted psychotherapy. *PloS one* 2019-01, Vol.14 (1), p.e0210761.

Joschko L, Pálsdóttir AM, Grahn P, Hinse M. Nature-Based Therapy in Individuals with Mental Health Disorders, with a Focus on Mental Well-Being and Connectedness to Nature-A Pilot Study. *Int J Environ Res Public Health*. 2023 Jan 25;20(3):2167.

LÄHTEET: TUTKIMUSTIIVISTELMÄT 2

- Keller, Jennifer, Jean Kayira, Louise Chawla & Jason L. (2023). Forest Bathing Increases Adolescents' Mental Well-Being: A Mixed-Methods Study. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2024, 21, 8.
- Minor, Kelton, Kristoffer Lind Glavind, Aaron J. Schwartz, Christopher M. Danforth, Sune Lehmann & Andreas Bjerre-Nielsen (2023). Nature Exposure is Associated With Reduced Smartphone Use. *Environment and Behavior* 2023, Vol. 55(3) 103–139.
- Mutz, Michael & Johannes Müller (2016). Mental health benefits of outdoor adventures: Results from two pilot studies. *Journal of Adolescence*. Volume 49:1, June 2016, p.105-114.
- Owens, Matthew & Bunce, Hannah (2023). The effect of brief exposure to virtual nature on mental wellbeing in adolescents. *Scientific reports* 2023-10, Vol.13 (1), p.17769-17769, Article 17769.
- Puhakka, Riikka (2022). Effects of outdoor adventures on emerging adults' well-being and connection with nature. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 24:4, 719-734.
- Trujillo, Kate C.; Greg T. Kuo; Madelyne L. Hull; Amanda E. Ingram; Christian C. Thurstone (2019). Engaging Adolescents: Animal Assisted Therapy for Adolescents with Psychiatric and Substance Use Disorders. *Journal of Child and Family Studies* (2020) 29:307–314. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01590-7>